

Forsknings- och innovationspropositionen

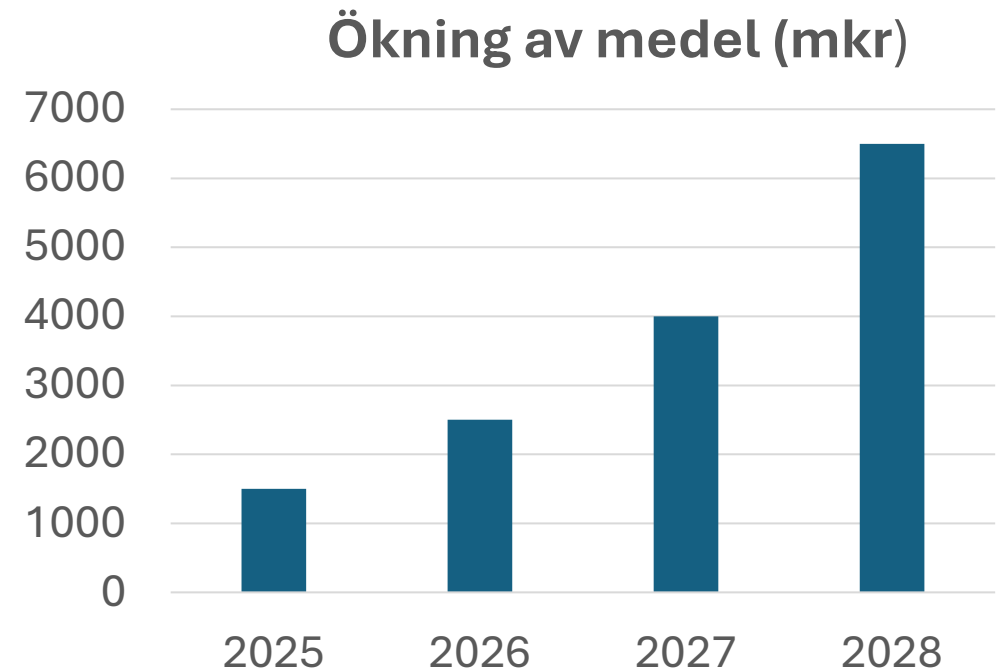
Samarbete IQ Samhällsbyggnad – akademien

- **SBU samlar:** LTU, KTH, Chalmers, LTH
- **Övriga medlemmar:** Högskolan i Gävle, Mittuniversitetet, SLU, Södertörns högskola, Tekniska högskolan i Jönköping, Umeå universitet, Arkitekturakademin
- **Fortsatt samarbete** för alla via: utskotten, Future solutions, WS:ar, seminarier och möten
- **Nytt forum** på strategisk nivå: "Högskoleråd" med ledningsrepresentanter. Syfte att påverka långsiktiga frågor mot forskningsfinansiärer och regeringen.

Fol-propositionen översiktligt

- En stor satsning
- Sverige ska vara bland de främsta vad gäller utgifter för FoU som andel av BNP. (3,6 %, 2023)
- Utgångspunkten är Excellens, Internationalisering och Innovation
- **Excellens:** *konkurrensutsatta medel till universitet; strategisk rekrytering; satsning på excellenscenter; satsning på banbrytande forskning.*
- **Internationalisering:** *starkare deltagande i EU:s ramprogram, handlingsplan inför nästa ramprogram.*
- **Innovation:** *Samhällsutmaningar – bioekonomi, miljö och klimat, hälsoområdet, praktisknära forskning om brottslighet och socialtjänst, skola och vård*

Total budget 46 800 Mkr (2023)

Politikens inriktning

Excellens, internationalisering och innovation

- Satsningar i högre grad inriktas på **framstående miljöer** och starka forskningsområden.
- Varje lärosäte har en viktig roll att spela i högskolelandskapet men fler högskolor ska inte per automatik sträva efter att bli universitet. Regeringen har **inte för avsikt** att inleda någon process att utse fler universitet under nuvarande mandatperiod.
- De direkta anslagen behöver i högre utsträckning **konkurrensutsättas** för att premiera de lärosäten som lyckas organisera och utveckla sin verksamhet
- **Forskningssäkerheten** behöver därför stärkas, bl.a. genom ökad kunskap och medvetenhet om risker med internationellt samarbete.
- **Strategiska rekryteringar och tydliga karriärvägar** för ökad excellens - Meriteringsanställningen biträdande lektor är ett centralt verktyg i det arbetet

Politikens inriktning

Forskningsinfrastruktur

- Långsiktiga satsningar på forskningsinfrastrukturer som SciLifeLab, MAX IV och ESS ger unika möjligheter för forskning inom exempelvis life science-området ...
- Under de senaste åren har det blivit alltmer uppenbart att artificiell intelligens (AI) och maskininlärning kommer att revolutionera forskningen. Regeringen avser att ge ett samordningsuppdrag till Vetenskapsrådet för att underlätta och dra nytta av AI i forskningen

Framväxande och banbrytande tekniker

- AI tillsammans med andra former av digitalisering, halvledare, kvantteknik och utnyttjande av 5G-nätet ger näst intill obegränsade möjligheter.
- Forskning av hög kvalitet inom teknikområden är central. Regeringen gör därför en satsning som uppgår till drygt 1,2 miljarder kronor årligen från 2028 på excellenskluster för banbrytande teknik

Att möta utmaningar och samhällsproblem

- Det handlar t.ex. om *miljö, klimat och bioekonomi*, där kunskap behövs för att genomföra den gröna omställningen; Det handlar om *hälsoområdet*; Det handlar om samhällsområden med stora behov av praktisk forskning: *brottslighet och socialtjänst*, liksom *skola och vård*

Fördelning av forskningsmedel (kap. 4)

Område		2025	2026	2027	2028
Totalt	46 800	1 500	2 500	4 000	6 500
Varav universitet och högskolor		377	627	1 004	1 632

14 %

Finansiär	Befintlig nivå	2025	2026	2027	2028
Vetenskapsrådet	8 100	595	995	1 591	2 585
Forte	870	62	102	164	267
Vinnova	3 400	316	524	838	1 366
Formas	1 870	74	123	197	319

32 %

31 %

40 %

17 %

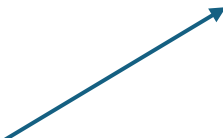
Samhällsbyggnad (kap. 11) – Formas

- Forskning inom området samhällsbyggnad kan bidra till att **lösa samhällsutmaningar** som städer, regioner, landsbygder och samhällen står inför.
- Ett **systemperspektiv behövs på samhällsbyggandet** som inkluderar planering, byggande, användning och förvaltning av byggnader, infra-struktur, kultur- och naturmiljöer samt främjande av **inkluderande, delaktiga och trygga samhällen** där människor vill leva och bo.
- Det krävs ett fungerande samspel mellan städer och landsbygder som kan förbättra villkoren för att bo, verka och leva i hela Sverige. Det förbättrar även regionernas och landsbygdernas förutsättningar att **bidra till hållbar utveckling**
- Regeringen fortsätter satsa på forskning för hållbart samhällsbyggande. Uppdraget till Formas om ett nationellt forskningsprogram om hållbart samhällsbyggande löper under tio år, t.o.m. 2026 **Programmet förlängs med två år** och kommer att ges en delvis justerad inriktning.
- En utvärdering av befintligt program genomförs efter tio år, dvs. 2027, som kan **ge underlag för framtida satsningar**

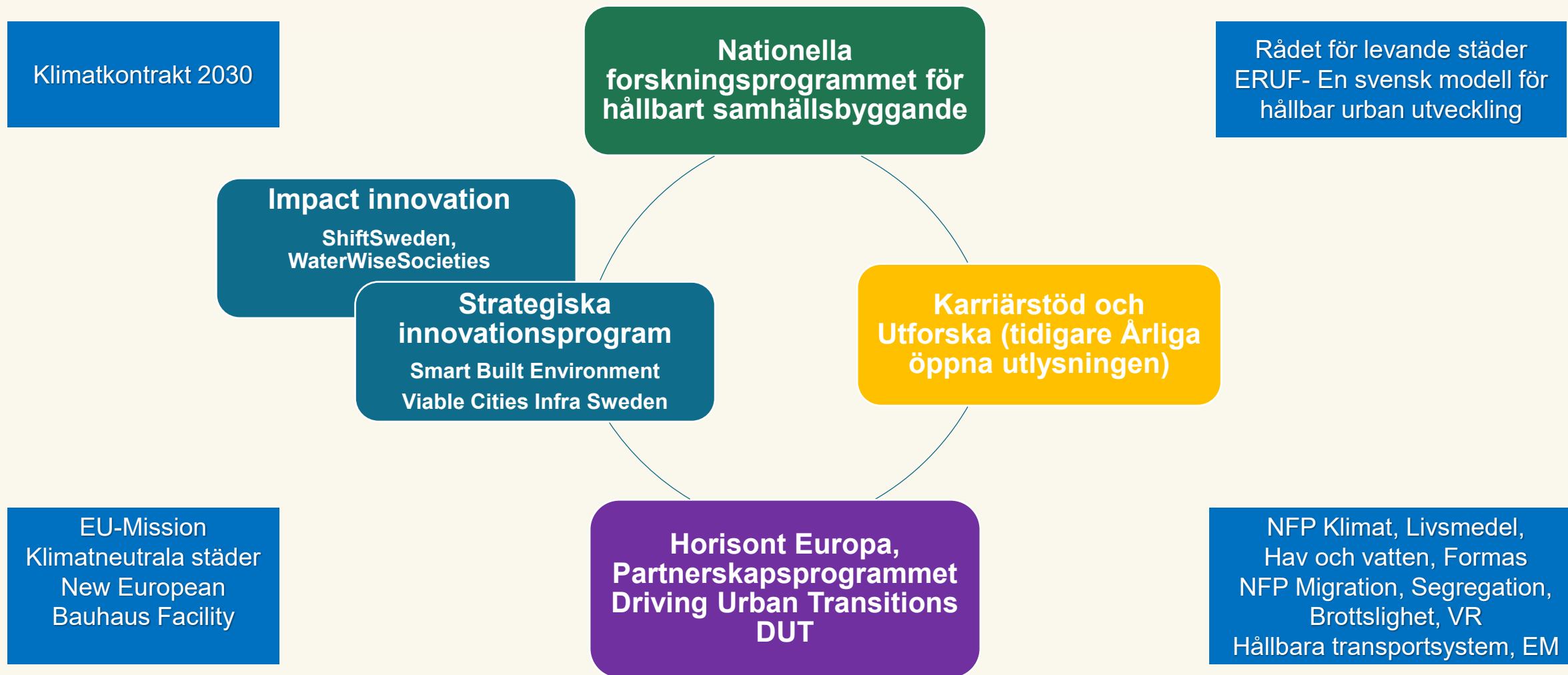
Samhällsbyggnad (kap. 11) – Formas

Tre tematiska områden:

- Regeringen fortsätter satsa på forskning för hållbart samhällsbyggande. Uppdraget till Formas om ett nationellt forskningsprogram om hållbart samhällsbyggande löper under tio år, t.o.m. 2026 **Programmet förlängs med två år** och kommer att ges en delvis justerad inriktning.
-
1. Genom att öka den vetenskapliga basen för **nya material samt resurseffektivitet** i byggsektorn kan arbetet med ett hållbart samhällsbyggande stärkas.
 2. Det behövs ökad kunskap om betydelsen av planeringen samt den **byggda miljöns utformning för trygghet och brottsförebyggande** arbete i ett svenskt sammanhang.
 3. I stort sett alla viktiga samhällsfunktioner är beroende av **robust infrastruktur och bebyggelse**. Sveriges infrastruktur och bebyggelse behöver stärkas i relation till framtida risker t.ex. klimatrisker.

Formas samhällsbyggnadsportfölj

Nya uppdrag till Vinnova

Regeringsbeslut 28 maj – nya uppdrag till Vinnova som konsekvens av Fol-propositionen: fem nya och förstärkta uppdrag med särskild finansiering.

1. Ökat deltagande i EU:s ramprogram för forskning och innovation

- **95 mkr** under 2025 för att stärka svenskt deltagande i Horisont Europa

2. Satsning på test- och demonstrationsmiljöer för ny teknik

- **303,5 mkr** under 2025 för att stimulera etablering, användning och utveckling av test- och demomiljöer

3. Ökade medel för verifiering

- **65 mkr** under 2025 till verifiering och validering av idéer och forskningsresultat med potential för nyttiggörande. Minst 35 mkr riktas till lärosäten och institut. Mer forskning ska kommersialiseras.

Nya uppdrag till Vinnova

4. Över en halv miljard till innovations- och forskningsprogrammet Avancerad digitalisering

- **546,5 mkr** under 2025 till innovationsprogrammet. Finansiering av insatser till nationellt prioriterade teknikområden samt industriellt tillämpad AI. Ska även möjliggöra deltagande från SME.

- - Artificiell intelligens och autonoma system för samhällsomställning
- - Avancerad digital teknik för produktivitet och säkerhet
- - Kvantteknik för säkerhet och industriella tillämpningar
- - Energiteknik för fossilfri elektrifiering
- - Material- och produktionsteknik för omställning
- - Bioteknik för hälsa och klimatomställning

5. Satsning på forskning och innovation inom gruvområdet

- **11,6 mkr** under 2025 för deltagande i EU:s partnerskapsprogram och i EU-program och projekt inom metaller och mineraler.

Vad hände med Fofin- utredningen?

Utredningens förslag

Tre nya myndigheter

- Vetenskapsmyndigheten
- Myndigheten för strategisk forskning
- Innovationsmyndigheten

All statlig extern konkurrensutsatt finansiering fördelas via dessa

Avveckling av

- Formas
- Forte
- Vetenskapsrådet
- Vinnova
- Energimyndighetens externa forsknings- och innovationsfinansiering
- Finansiering via andra myndigheter

De nya myndigheternas karaktärsdrag

	Vetenskaps- myndigheten	Myndigheten för strategisk forskning	Innovations- myndigheten
Bestämmer inriktningen	Forskare	Behovsägare och forskare	Behovsägare
Huvuduppgifter	Stöd till forskning av högsta vetenskapliga kvalitet, till banbrytande forskning och till forskningsinfrastruktur	Stöd till forsknings- och innovationsaktiviteter av betydelse för svenskt samhälle och näringsliv	Stöd till transformation, till implementering och till innovativa företag
Mest medel till	Grundforskning och tillämpad forskning	Grundforskning, tillämpad forskning och innovation	Innovation och implementering
Huvudlogik	Vetenskapliga områden	Behov	Nyttiggörande
Sakkunniggranskning	Forskare	Forskare och behovsägare	Behovsägare och tjänstemän

FoFin-utredningen (kap. 16)

- **Ingen stor ändring denna fyraårsperiod**

Utredningen har remitterats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Mot bakgrund av det stora resurstillskott som föreslås i denna proposition avser regeringen att, **innan nästa forskningspolitiska proposition**, återkomma i frågan om att säkerställa att de statliga forskningsfinansiärerna bidrar till en ändamålsenlig och effektiv finansiering av forskning och ett innovationssystem med hög kvalitet.

Men förberedelser:

1. De 20 myndigheterna med forskningsmedel

För att upprätthålla och säkra god kvalitet i forskningen avser regeringen att **samla ansvaret** för utlysning och fördelning av extern statlig forskningsfinansiering **hos de primära forskningsfinansiärerna** (Vetenskapsrådet, Vinnova, Forte, Formas, Rymdstyrelsen och Energimyndigheten). **En översyn kommer därför att ske** avseende omfattningen av denna finansiering, vilka verksamheter som bör överföras, hur utlysningar ska utformas tillsammans med berörda myndigheter samt de primära forskningsfinansiärernas förutsättningar att överta ansvaret.

FoFin-utredningen

2. Gemensamt ansökningssystem

Regeringen avser att ge Vetenskapsrådet och Vinnova i uppdrag att, i dialog med berörda myndigheter, **utreda ett gemensamt ansöknings- och ärendehanteringssystem** samt utifrån genomförda analyser inrätta ett sådant system.

3. VR får nytt ämnesråd

För att uppnå fördjupad expertis inom respektive område samt hantera den snabba utvecklingen av banbrytande teknik anser regeringen att ämnesrådet för naturvetenskap och teknik bör delas upp i **ämnesrådet för naturvetenskap och ämnesrådet för teknik**.

Koppling till vårt inspel ...

- satsar på ett nytt steg i **Formas Nationella program för hållbart samhällsbyggande**
- (stärker forskning och innovation med fokus på **minskad klimatpåverkan och klimatanpassning**)
(*NFP Klimat förlängs*)
- dedikerar medel till forskningsfinansiärerna generellt inom **Digitalisering, automation och AI** (och med fokus på samhällsbyggande)
- **bygger starka forskningsmiljöer** – Det behövs riktade satsningar för att bygga långsiktig starka forskningsmiljöer inom strategiskt viktiga områden,
- tillsätter en **utredning för att se över doktorandtillsättning** och möjligheterna för att forskarutbildade kan stanna i Sverige
- ger de forskningsfinansierande myndigheterna i **uppdrag att ytterligare förenkla** och effektivisera ansökningsförfarandet, samt att utöka stödinsatser som främjar EU-samarbeten.

Att diskutera

1. Ett av de tematiska områden som regeringen pekat ut i Formas satsning är **robust infrastruktur och bebyggelse** för att möta kriser. Nära kopplat till detta finns **beredskapsfrågor** där sektorns företag har helt nya uppdrag och behöver rätt kompetens

Hur kan vi som lärosäten möta detta?

2. Vinnovas högaktuella uppdrag innehåller **flera bra möjligheter**:
 - Över 300 Mkr till test- och demomiljöer
 - 65 mkr varav 35 Mkr dedikerade till akademien till verifiering och validering av forskningsresultat för nyttiggörande.
 - Över 500 Mkr till Avancerad digitalisering och tillämpad AI

Hur bör vi inom Sveriges Bygguniversitet formera oss för dessa satsningar som kommer redan i år?

